

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

381.6

Szerző:

Cím: Az élelmiszeruzsora ellen.

Hely

Idő

1915

Forrás:

Vitág

Személy

Bp.

1915 II. 6

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (

Az élelmiszeruzsora ellen

Dr. Bódy Tivadar, Budapest alpolgármestere, ma kijelentette, hogy a főváros hatósága állandóan figyeli az élelmiszerárak változásait és a kellő időben közbe fog lépni, hogy a főváros közönségét megvédje a kiuzsorázás ellen. Együttal közölte a polgármester, hogy a főváros még ma megteszi a lépéseket az országos bizottságnál azért, hogy a hatóság főhatalmazást kaphasson arra, hogy az elővigyázati intézkedéseket máris megtehesse.

Szeretnők remélni, hogy a polgármester szavait a tettek fogják követni, még pedig minél előbb, sőt sürgősen, mert az élelmiszerpiac viszonyai napról-napra alkalmasabbak rá, hogy megijessék a közönséget. Nem szabad eltitkolnunk, hogy vannak lelketlen kufárok, akik ezeket a nehéz időket arra használják föl, hogy a publikumot kiuzsorázzák. A primitív szükségleteinknek, az élelmiszereknek az árát drágítják meg. Ezeknek az üzelmeknek útját kell állani; az államhatalomnak és a helyhatóságoknak kérelmelhetetlen szigorúsággal kell közbelépniök, még pedig haladéktalanul.

A lisztnek és a gabonaféléknek a maximális árát a hatóság már megállapította. Ez az intézkedés útját akarta vágni a kenyéruszonának. Azonban a maximális árak nem tudták teljesen kiirtani az uzsort. Csak egyet említenek. A galíciai menekültek ellepik a kávéházakat és valóságos liszt- és gabonabörzvéket rögtönöznek. Igen gyakran a maximálisnál drágább áron nagyban vásárolják a gabonát, lisztet és egyéb élelmicikket, és a harctér

közelébe szállítják. Ott adják el, természetesen a maximális áraknál sokkal drágábban, nagy nyereséggel. Könnyen megtehetik, mert hiszen ezeken a vidékeken természetesen gyengébb a hatósági ellenőrzés. Budapestnek és környékének népességét ezek a manipulációk jelentékenyen károsítják, mert meg nem engedett módokon apasztják azt az élelmiszerkészletet, amelyre a fővárosi és környékbeli közönségnek van szüksége. Ha ezeket az üzelmeket tétlenül nézzük, akkor hiába takarékoskodunk, hiába szorítjuk össze a fogyasztás mértékét, mégis elfogy az élelmiszerkészlet. És igazán elismeréseméltó a rendőrség buzgalma, amelylyel ezeket a visszaéléseket kiirtani igyekszik, és egymásután ugrasztja szét a kávéházi börzvéket, amelyek szintén hozzájárulnak az élelmiszerek mesterséges megdrágításához.

A lisztnél is drágább a hus és az üzérkedés lehetőségei a huspiacon sokkal nagyobbak, mint a gabonapiacén. Bécsben, a tegnapi st. marxi vásáron a marhaárak rendkívüli arányban emelkedtek és a sertéspiacon is körülbelül 36 fillérnyi volt az áremelkedés. Ez a folytonos drágulás Bécsben érthető izgalmat keltett és a lakosság érdekében való tekintettel a községtanács hadibizottsága elhatározta, hogy a kormánytól a husárak maximumának megállapítását fogja kérni. Egyébként nálunk is elérkezett a legfőbb ideje, hogy a hus, a zsir és a szalonna maximális árának sürgős megállapítását kérjük a kormánytól. A szalonna ára egy hét alatt 220 koronáról 300 koronára szökött föl métermázsáinkint; a zsiré pedig 230 koronáról 320 koronára. Szóval egy hét alatt 80 koronával — több mint 36 százalékal

kal — emelkedett. Ez a szomorú jelenség annál meglepőbb, mert hiszen a felhajtás nagy kedvező. Ugy látszik, hogy Bódy Tivadar, Budapest alpolgármestere sem találja normálisnak ezt a drágulást, mert a mai nap folyamán úgy nyilatkozott, hogy a marhahusnál egy-két korona drágulás mutatkozott. Szerinte azonban ez csak visszaesésnek tekinthető, mert a múlt héten viszont ugyanennyivel olcsóbbak lettek az árak. „A sertésnél azonban — mondta Bódy alpolgármester — egyre fokozódik a drágulás, aminek most az az oka, hogy a kukorica ára roppant fölment.” Bódy alpolgármester azzal biztat, hogy a hatóságnak olyan szigorú intézkedésekre van joga, mely intézkedések az ármegállapításánál is hathatósabbak és ezzel a jogával kellő időben élni fog a hatóság. Nem tudjuk, hogy milyen intézkedésekre céloz az alpolgármester, de azt hisszük, hogy a hus, a zsir és a szalonna

X. cs

maximális árának hatósági megállapítása ideiglenesen enyhítene a bajokon. **Abban** azonban mi is egyetértünk Bódyval, hogy egyedül a maximális árakkal nem lehet minden bajon segíteni. Ennek is meg van a maga oka. Vannak és mindig voltak élelmes emberek, akik meg tudják kerülni a törvényt. Csak egy példát említiünk. Egy két hónappal ezelőtt kiadott rendelet megtiltotta a növendék marhák levágását. Ez az okos rendelet meg akarja akadályozni, hogy szarvasmarhaállományunk teljesen kipusztuljon. Ez az okos dolgot akaró rendelet azonban bíányos, mert a rendelet nem mondja ki, hogy *a növendékmarhát nemcsak levágni, de az országból kiinni sem lehet.* Már most ennek mi a következése? Az, hogy a növendékmarha ára leszállott és az abnormisan megolcsóbbodott növendékmarhákat összevásárolták az osztrák kupecsek és mészárosok és vitték s viszik ma is ki Ausztriába. Ez az egyik titka annak, hogy Bécsben olcsóbb a borjúhús, mint nálunk.

De hogy osztrák szomszédaink mennyire élelmesek, és hogy különösen mennyire élelmesek a mi rovásunkra, azt egy másik példával bizonyítjuk. Nagykanizsa és környéke — épp úgy, mint az ország nagyon sok vidéke — rágalós betegség miatt hosszabb idő óta zárlat alatt volt. Épp e héten szabadult fel e vidék a zárlat alól. A szomszédban lakó osztrákok — akik figyelték, hogy mikor ér véget a zárlat — hirtelen ellepték a magyar vásárokat; ugyan csak felverték az árakat és összevásárolták, amit lehetett. Amit az osztrák nem vásárolt meg, természetesen annak az állatnak is abnormis az ára, és az osztrákoktól fellicitált árakon veszik a mi állatkereskedőink a nagykanizsai vásáron a szarvasmarhát. Ez is egy oka annak, hogy drága a hus.

De van még számtalan. Ok az is, hogy a tehetősebb állattartók nem adják el a sertést, várnak vele, amíg jobb árat kapnak érte. A husdrágítás e módja ellen Németországban úgy akarnak védekezni, hogy a hatóságok megállapítják, hogy magánkézben hánymillió

sertés van, és a megállapított sertésállomány egy részére az állam *kényszervágást rendel el.* Ezzel a piacra nagymennyiségű sertéshús kerül, amelynek egyrészét az állam megvásárolja és szétosztja a husinséges vidékek lakossága között. A német politika nagyon helyénvaló és megérdemli, hogy mi is gondolkozzunk róla. Igaz ugyan, hogy a háború után már nem lesz sertése Németországnak, de a háború után már bő alkalma lesz, hogy a megítélt állományt felujítsa, mert hoz új anyagot a más országokból. A sertés különben is szapora fajta és két-három esztendő alatt okos, célirányos gazdálkodással már ismét a régi állomány fölött fog rendelkezni Németország. A sertés-depekoráció ellen mindenesetre jobban lehet védekezni, mint a szarvasmarha-depekoráció ellen.

De a németek egyebet is csinálnak. Németországban például megállapították, hogy mennyi a birodalom lisztkészlete. A kormány kimondta, hogy egy-egy család egy métermázsza lisztnél többet nem raktározhat el. Akinék több lisztje van, azt a hatóság lefoglalja. Így akadályozza meg a birodalmi kormány, hogy olyan készleteket vonjanak el a köztől, mely készletet a tulajdonos egyelőre úgy sem tudna a maga céljára felhasználni. Ennek a radikális intézkedésnek az az eredménye, hogy Németország lakossága hosszú időre el van látva liszttel. És nem tudjuk, nem lenne-e helyes, ha a kormány szélesebb alapra fektetné az élelmiszer-rekvirálást és az élelmiszer, különösen liszt, rizs és hüvelyes eladást monopóliumszerűen kezelné. Rendeleti úton kontingentálni kellene az eladást. Meg volna szabva, hogy a nagykereskedő és a kiskereskedő egy-egy élelmiszerből mekkora raktárt tarthat, hogy így a nagy árukészlet tulhalmozásával ne segítsen felhajtani ama fontos élelmiszerárakat, amelyekre a kormány még nem állapította meg a maximális árat. Ilyen cikkek lennének a hüvelyesek, a rizskása stb. Persze ezeket az intézkedéseket jól meg kell fontolni, mielőtt rendelet formájában napvilágot látnak.

zás

ázinyor